

Selectie oude vergeten groenten

met Herman De Waele

Aardpeer
Heliantus tuberosus
Compositen

Algemeenheden

Knolgewas
Jerusalem artichoke
Topinambourg
Familie vd zonnebloem
Komt uit Amerika
In de 17de eeuw naar hier gebracht
Blad en knol goed veevoer

Algemeenheden

Doorlevende plant
Wintervast
Bladeren kleiner en spitsler dan zonnebloem
Groeit heel snel
Knolvorming is laat (verdikte stengel)

Rassen

Blanc
Witte onregelmatige knol
Bloeit gemakkelijk
1,5 m hoog
Fuseau rose
Wit-rozige knol
Tot 3 m hoog
Rode aardpeer
Canadese aardpeer
Witte langwerpige knol

Teeltzorgen

Gemakkelijke teelt
In maart of april planten
Rijen op 50 cm
In de rij op 40 cm
In putje 10 cm diep

Zet aardperen haag
Winderig? dan steunen

Oosten en bewaren

Oogst vanaf november
Snij of breek loof af
Haal de dikste er uit
De kleintjes zijn pootgoed
Knollen drogen gemakkelijk uit
Ter plaatse of in kuil of zandbak bewaren

In de keuken

De knol bevat
1,7 % eiwit
Suikers: inuline is een prebioticum
Moeilijk te schillen
Borstelen, koken, pellen gaat beter
Rauw: notensmaak
Stomen of koken
Bakken
Stoven
Smaakt naar artisjokbodern

Pastinaak
Pastinaca sativa
Schermbloemigen

Algemeenheden

Komt uit het Middellands zeegebied
Tiberius Ceasar importeerde hem van uit
Duitsland uit het Rijngebied
De Kelten brachten hem mee uit het Oosten
Kolonisten voerden hem mee naar Amerika,
hij werd snel aanvaard door de indianen
Tot voor de suikerbiet was hij een zoetmiddel
Algemeenheden
Pastinaak is dus een zoete wortel
Men kan er wijn en bier van maken
In Italië voedert men varkens met pastinaak
om er de beste parmaham van te bekomen
De teelt lukt altijd
De opbrengst is groot
Winterhard!

Teeltzorgen

Koop verse zaden! De kiemkracht is 1 jaar.

Een paar rassen:

Tender and true

Halve lange van Guerseny

White gem zou kankerresistent zijn

Zaai in april met radijs als markeerzaad

Rijafstand: 30 cm, in de rij 15 à 20 cm

Zaailingen kunnen verspeend worden

vooraleer de penwortel zich heeft ontwikkeld

Teeltzorgen

- Heeft 200 dagen nodig om te groeien
- Het is een echte wintergroente
- Na vorst smaakt hij zoeter
- 2 weken houdbaar in PVC in koelkast

Oogsten en bewaren

Pastinaak is winterhard

Mag ter plaatse blijven

Ziekten:

Kanker, bruine plekken aan de kraag

Is van weinig betekenis

De grond te droog?

Te stikstofrijke grond?

Beschadigde kroon?

Wortelvlieg

Zou kunnen maar ik heb het nog nooit gezien

In de keuken

Dun schillen of schrapen

Rauw, wegens de ruwvezelrijkheid op

lucifergrootte brengen en mengen met andere wortelgewassen of groentjes

Gekookt of geroerbakt

Gepureerd met evenveel aardappel

In soepen

Pastinaak geeft altijd een speciale smaak aan het gerecht!

Wortelpeterselie

Petroselinum Crispum var. Tuberosum

Schermbloemigen

Algemeenheden

Wortelpeterselie is een een godsgeschenk!

2-jarige plant die 1-jarig gekweekt wordt

Groeit nog in half schaduw

Lang groeiseizoen

Ook knolpeterselie genoemd

Teeltzorgen

Vroege teelt

Zaai: maart-april

We zaaien op rijafstand 25 cm

en dunnen op 10 cm in de rij

Voorzaaien is mogelijk maar verplant

vooraleer de penwortel zich vormt

Groeit best op oude kracht

Medicinaal

Bevat meeste vit C van alle wortelgewassen

Verder β -caroteen, ijzer ...

Ontstekingsremmend

Bij blaas- en nierontsteking/problemen

Bij gewrichtsontsteking en rheuma

Digestief

Tegen knoflookgeur

Ziekten en plagen

Schimmelziekten

Botritis en sclerotinia kunnen voorkomen

Blad plukken voor de keuken helpt

Wortelvlieg

In de serre kweken gaat heel goed, heb daar nog nooit last gehad van de wortelvlieg

Buiten op windrijge plaats kweken of onder insectengaas

Woelmuis

In de keuken

Het blad kan geplukt worden zoals van gewone peterselie

De wortel gebruikt men zoals pastinaak

Rauw in luciferformaat

Suddereren of stomen

Geroerbakt

In soepen

Snijbiet of Warmoes

Beta vulgaris var. Cicla

Ganzevoeten

Algemeenheden

Gemakkelijk teelt, brengt veel op

Groeit snel, geen ziekten

Tamelijk winterhard

Zaadkluwens

kurkebolletje

In 1 kluwen zitten 2 à 3 zaadjes

Algemeenheden

Soorten:

Groene

Rode

Regenboogkleurige

Sierplant

Als sierplant niet te vroeg zaaien: juni

Zaai 1 à 2 kluwen in pot en mooiste

zaailing behouden

Teeltwijze 1

Spinazieteelt op zijn Hollands

Voorkweken gaat prima in isomobakje of potjes

Zaai: van half maart tot half augustus

Meestal is 1 maal zaaien in maart-april voldoende

Rijafstand 25 cm

leg in de rij om de 8 cm een kluwen

Oogst meermaals maar snij rond of

boven het hart van de plant

Teeltwijze 2

Voor de ribben en het blad

De ribben worden apart gehouden van het blad

Zaai: van half april tot mei

Rijafstand 40 cm

leg in de rij om de 20 cm een kluwen

Oogst meermaals maar snij de

buitenste stelen onderaan af. Als de

planten, in de rij mekaar goed raken,

om en om een plant wegoogsten om ze

op 40 x 40 te brengen

Rassen

Spinazieteelt

Gewone groene, Lucullus

Alle rassen

Ribbenteelt

Lucullus en volgende

Blanche d' Ampuis

Bright yellow

Rhubarb chard

Snijbiet in de keuken

Blad

Jonge bladeren als sla

Van grote planten kookt of stooft men het blad als zomerse 'spinazie'

Bladstelen

Overlangs snijden en gereed maken

zoals asperges met wit sausje

In hesprolletjes

Vul de zachte smaak aan met kaas, ajuin, room, tomaat, paprika

Melde

Atriplex hortensis

Ganzevoeten

Algemeenheden

Bevat proteïnen, koolhydraten, mineralen zoals ijzer en kalk

Vitaminen zoals C

Algemeenheden

Oude cultuurplant v/d Romeinen

Atriplex: driehoekig (bladvorm)

1 jarige plant met zoute spinazieachtige smaak

Bladkleur: groen, rood zelfs geel en violet

Kan meer dan 1 m hoog worden

Zaait zichzelf weer uit

Voedselplant voor meerdere rupsen

Teeltzorgen

Zaai vanaf april

Rijafstand 60 cm in de rij 25 cm

Of 1 rij als windbeschutting

In de siertuin een vlakje (driehoek?)

Uitdunnen en jong oogsten

Toppen

Blad plukken

Laat een paar planten in zaad komen

In de keuken

Reeds vanaf 15 cm hoog, topjes en blad voor salade

De meelachtige onderzijde wordt goed gewassen

Roerbakken

Bereiden als spinazie

Brave Hendrik

Chenopodium bonus Henricus

Ganzevoetfamilie

Algemeenheden

Ook: lammekensoor, veldspinazie

Doorlevende plant

Stamvader spinazie?

Bloedzuiverend

Bij lichte darmstoornissen

Licht laxerend

Graag in bosrijke omgeving

Zaden als kippenvoer

Kweken

Zaai in het voorjaar

Goed losgemaakte grond

Oogst jonge scheuten

Of blad

In de keuken

Gebruik het jong blad of de scheuten

Sudderren, koken in eigen nat zoals spinazie

Water weggieten (oxaalzuur)

Zeekool
Crambe maritima
Familie : kruisbloemigen

Algemeenheden

Het is een vaste plant
Komt voor a/d kusten van N en W Europa
Kan 20 jaar worden (in productie 8 à 10 jaar)

Vermeerderen Uit zaad

Voorzaaien in maart
Ter plaatse in april (50 x 20 cm)

Vermeerderen uit wortelstek

Dit lukt in het voor- en najaar
Neem wortelstek van diameter 1 à 1,5 cm en 5 cm lang
Snij de onderkant schuin af
Plant ze in potjes zodat het kopje boven de potgrond steekt
Vochtig houden en uitplanten in april

Planten

Teeltzorgen

Het 2de jaar
Na basisbemesting de grond bedekt houden
Tussenteelt van sla, andijvie of klein blijvende groente is mogelijk
Geen oogst dit tweede jaar

Teeltzorgen

Het 3de jaar en volgende
Feb-maart, na de winter, opkuisen en een weinig aanaarden
Afschermen tegen het licht met potten
Scheuten snijden als ze 20 à 25 cm lang zijn
Na de oogst, bodem opsteken
Bemesten
Bloemstengels wegnemen

Winterpostelein
Claytonia perfoliata

Algemeenheden

Inheems in N-Amerika
Via Cuba naar hier gebracht
Gekend en gewaardeerd door de goudzoekers
Winterhard
Bevat veel vit C en mineralen

Kweken

Gegroepeerd zaaien in augustus
Uitplanten op 25 x 25
Oogsten gans de winter

In de keuken

Rauw , mengen in slaatjes
Teveel in soepen

Lepelblad
Cochlearia officinalis
Familie: kruisbloemigen

Algemeenheden

Meegenomen op lange vaart om scheurbuik te voorkomen
Kruisbloemige
Vit-C bommetje
Winterhard
Schiet op in het voorjaar

Kweken

Gegroepeerd zaaien in augustus
Uitplanten op 25 x 25
Oogsten gans de winter

In de keuken

Rauw , mengen in slaatjes
Teveel in soepen

Veel succes, voldoening en natuurbeleving in je tuin!

Herman